

Projekt

z dnia 20 października 2025 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .../XVIII/2025
RADY GMINY I MIASTA KOZIEGŁOWY**

z dnia 30 października 2025 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2026-2030.

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym / tekst jednolity Dz. U. z 2025 roku, poz.1153 / oraz art. 16 b, 17 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej / tekst jednolity Dz. U. z 2025 roku, poz.1214 /.

Rada Gminy i Miasta Koziegłowy uchwala

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2026-2030, stanowiącą załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Koziegłowy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01.01.2026 r.

Przewodnicząca Rady
Gminy i Miasta Koziegłowy

Joanna Kołodziejczyk

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY I MIASTA KOZIĄGŁOWY
NA LATA 2026-2030

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. Podstawy prawne opracowania Strategii	6
1. Główne ramy prawne	6
2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla	8
II. Proces uspołeczniania, słownik pojęć oraz uczestnicy	16
1. Proces uspołeczniania	16
2. Słownik pojęć	16
III. Wizja, misja oraz cel strategiczny	17
IV. Charakterystyka środowiska społecznego	18
Informacje ogólne	18
Struktura ludności	19
Edukacja i wychowanie	19
Pomoc społeczna	20
Rynek pracy	20
V. Diagnoza Problemów Społecznych	22
1. Badania	22
2. Wnioski z Diagnozy	22
3. Rekomendacje	37
4. Ocena zdolności realizacji usług społecznych	40
VI. Analiza SWOT oraz dane prospektywne	43
1. Analiza SWOT	43
2. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)	49
Pomoc społeczna	49
Profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	50
Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej	50
VII. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja	51
1. Cele główne strategii.	51
2. Cele operacyjne i ich realizacja	53
VIII. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	63

IX. System zarządzania i aktualizacji strategii.	65
Podmioty zarządzające realizacją strategii.....	65
Ramy finansowe Strategii.....	65
Instrumenty realizacji strategii	67
Monitoring i ocena wdrażania strategii	67
Podsumowanie	69
Załącznik nr 1 – wykaz podmiotów ekonomii społecznej.....	70

WSTĘP

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, każda gmina w Polsce ma obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawową intencją tworzenia strategii jest wskazanie działań o charakterze planistycznym, których głównym celem jest dążenie do integracji osób (mieszkańców) i rodzin zamieszkujących daną gminę, ze szczególnym uwzględnieniem grup ryzyka. Wskazana integracja ma w tym kontekście szerokie – społeczne znaczenie, które należy definiować jako dążenie do zespolenia i zharmonizowania mieszkańców danej społeczności lokalnej, poprzez intensyfikację ich kontaktów. Szczególną uwagę w procesie konsolidacji społecznej zwraca się na osoby, które chcą zmieniać siebie oraz swoje otoczenie, jak również osoby dotknięte różnego rodzaju dysfunkcjami.

Warto, w ślad za Diagnozą Problemów Społecznych, powtórzyć definicję pojęcia „problem społeczny” – w ujęciu R. Marisa jest to: *„ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”*¹. Z kolei, według K. Frysztackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru². W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- jest zjawiskiem możliwym do przewyciężenia,
- można go przewyciężyć przez zbiorowe działanie.

Gmina tworzy Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury, poprzez jej rozbudowę, bądź wykorzystanie

---

¹ K. Frysztacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

² K. Frysztacki, Problemy społeczne [w:] Encyklopedia socjologii, tom III, Warszawa 2000, s. 205.

infrastruktury należącej do innych podmiotów w drodze porozumień. Szczególne znaczenie ma także współpraca z podmiotami niepublicznymi, w tym organizacjami pozarządowymi.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie ostatnich lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. To właśnie ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. Kolejnym obszarem projektowania działań rozwiązujących problemy społeczne jest pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. Część osób, mimo pomocy w wyżej wymienionych obszarach, dalej ma problemy. Przyczyną takiego stanu są najczęściej problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych (alkohol bądź narkotyki).

Wobec powyższego, uznać należy iż w polskich realiach, problemami społecznymi, jakie najczęściej i najsilniej dają o sobie znać są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Problemy te wymagają różnego rodzaju działań oraz indywidualnego podejścia. Nie sposób jednak nie dostrzec, że część z nich może się wzajemnie przenikać i łączyć (i w rzeczywistości tak niestety jest). Priorytetem jest oczywiście przeciwdziałanie tego rodzaju zagrożeniom, ale także podejmowanie działań prowadzących do ograniczania tych problemów w miejscach gdzie one już występują. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zatem zajmować się działaniem w obszarach:

- edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej,
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy domowej, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym,
- wsparcie dla rodzin w sferze opiekuńczo-wychowawczej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz od uzależnień behawioralnych,
- wsparcie w problemach dot. zdrowia psychicznego.

Osoba lub rodzina „z problemami”, której udzielono pomocy w tych obszarach, będzie bardziej zmotywowana do aktywności w życiu społecznym z adekwatnym

poczuciem wartości, mająca świadomość współodpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które ją dotyczą.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W ogólnym rozumieniu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Istotą strategii jest zatem dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.

Reasumując, można stwierdzić, że strategia stanowi instrument umożliwiający podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją. Działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii. Trzeba jednak zaznaczyć, że strategia jest dokumentem „żywym”, co wynika ze zmienności oraz stopnia nasilenia poszczególnych problemów społecznych.

I. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

1. Główne ramy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.). Ustawa ta określa:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej,
2. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich przydzielania,
3. organizacje pomocy społecznej,
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.);
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 323 ze zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1673);

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 214 ze zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 83);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 44 ze zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 917);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 146 ze zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r., poz. 1491 ze zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1576);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 738);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1335);
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r., poz. 750 ze zm.);
- ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 r., poz. 1429 ze zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1829);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1512).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego, czy finansów publicznych (m.in.: Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, czy ustawa o finansach publicznych).

2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Niniejsza Strategia jest głównym narzędziem realizacji polityki społecznej i socjalnej oraz dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej przedstawiono sprzężenie niniejszego dokumentu z wybranymi dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, włączając te, które wydaje Unia Europejska.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 jest dokumentem ukazującym główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno- gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania Państwa. Najistotniejszym zadaniem Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju jest poprawa jakości życia obywateli. W zgodzie z wykonaną diagnozą przygotowaną na potrzeby sporządzenia Długookresowej Strategii, rozwój Polski winien odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny, które to obszary zostały podzielone na osiem części:

w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

1. Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna.
2. Polska Cyfrowa.
3. Kapitał ludzki.
4. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski.

1. Rozwój regionalny.

2. Transport.

w obszarze efektywności i sprawności państwa:

1. Kapitał społeczny.
2. Sprawne państwo.

Narodowy Program Zdrowia 2021-2025

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (dalej jako: NPZ), jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Przy realizacji NPZ niezbędne jest uwzględnienie wpływu skutków zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 na zdrowie populacji. Choroba ta przyczyniła się do największego kryzysu zdrowotnego w Rzeczypospolitej Polskiej po zakończeniu II wojny światowej. Z uwagi na jej specyfikę (niezależnie od konieczności nieustannego jej przeciwdziałania i zwalczania skutków) niezbędne jest zintensyfikowanie działań mających na celu promowanie zdrowia, ograniczanie narażenia na czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych. Epidemia COVID-19, nakładając się na epidemię przewlekłych chorób niezakaźnych, powoduje efekt negatywnej synergii. Tym bardziej istotna jest konieczność podjęcia kompleksowych, a także zgodnych z aktualną wiedzą naukową, interwencji w obszarze zdrowia publicznego, wszelkimi dostępnymi narzędziami.

Cele operacyjne NPZ obejmują:

1. Profilaktykę nadwagi i otyłości.
2. Profilaktykę uzależnień.
3. Promocję zdrowia psychicznego.
4. Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne.
5. Wyzwania demograficzne.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Głównym powodem opracowania, a następnie wdrożenia Narodowej Strategii Integracji Społecznej (dalej jako: NSIS) było przystąpienie Polski do realizacji drugiego

z zadania Strategii Lizbońskiej UE, stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły w wyniku transformacji ustrojowej, niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego. Rozwój kapitału społecznego, w tym umiejętności do kooperacji oraz rozwiązywania problemów społecznych, obliguje do wzrostu zaangażowania obywateli, a także wymaga takiej polityki państwa, która będzie spójna. Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym, zatem przyjęcie Strategii umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030

Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 stanowi wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Jest on również powiązany z realizacją działań wskazanych w poszczególnych obszarach dla wszystkich trzech celów szczegółowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Cel główny doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

- 1) Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;
- 2) Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;
- 3) Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. SRKL obejmuje 4 cele szczegółowe:

- 1) Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;

- 2) Poprawę zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
- 3) Wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
- 4) Redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawę dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej

Działania przewidziane w KPRES ujęto w czterech obszarach tematycznych.

- Solidarna wspólnota lokalna. Obszar ten dotyczy współpracy podmiotów ekonomii społecznej z administracją publiczną, a w szczególności samorządową. Przewidziane w nim działania pozwolą zmienić zasady współpracy między samorządem a podmiotami ekonomii społecznej tak, aby mieszkańcy wspólnot samorządowych mieli dostęp do lepiej zaplanowanych i dopasowanych do indywidualnych potrzeb usług społecznych, świadczonych w szczególności przez podmioty działające lokalnie.
- Solidarny rynek pracy. W tym obszarze zebrane zostały działania dotyczące reintegracji społecznej i zawodowej realizowanej przez różne podmioty ekonomii społecznej (np.: CIS, KIS, WTZ, ZAZ przedsiębiorstwa społeczne). Określone zostały również warunki niezbędne do uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego oraz najważniejsze instrumenty wsparcia zatrudnienia w tych podmiotach. Wszystkie te działania przyczynią się do zwiększenia szans na pracę i pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym dla osób w szczególnej sytuacji życiowej (np. bezrobotnych, niepełnosprawnych, ubogich).
- Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna. Obszar ten obejmuje działania, dzięki którym podmioty ekonomii społecznej będą mogły efektywniej konkurować z innymi przedsiębiorcami i wzmacniać swoją samodzielność. Dzięki temu bardziej stabilne będą miejsca pracy tworzone w tych podmiotach. W KPRES przewidziano m.in. dedykowane dla podmiotów ekonomii społecznej wsparcie doradcze, pożyczki, a także działania wspierające powstawanie sieci i partnerstw.
- Solidarne społeczeństwo. W tym obszarze znalazły się działania edukacyjne i promujące ekonomię społeczną. Będą one skierowane w szczególności do osób

młodych. Ponadto przewidziano także upowszechnianie wiedzy o ekonomii społecznej wśród przedstawicieli władz publicznych.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Głównym celem przyjętej polityki publicznej w perspektywie do roku 2030 jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na obszarach:

- przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałania bezdomności,
- rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej,
- wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (dalej jako: KSRR) jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część szczegółowa)

Zintegrowana Strategia Umiejętności (dalej jako: ZSU) została opracowana z uwzględnieniem: wymogów wynikających z Umowy Partnerstwa, rekomendacji raportu „Strategia Umiejętności OECD: Polska” oraz założeń Nowego Europejskiego Programu na rzecz Umiejętności.

Obszary oddziaływania w ramach ZSU 2030 (część szczegółowa):

1. Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
2. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry zarządzające.
3. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące.
4. Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną.
5. Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy.
6. Doradztwo zawodowe.
7. Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną.
8. Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.

Każdy z obszarów oddziaływania zawiera tematy i kierunki działań, a także katalog podmiotów, które będą zaangażowane w realizację strategii. ZSU stanowi ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.

Narodowy Program Mieszkaniowy

Narodowy Program Mieszkaniowy to dokument strategiczno- programowy, który wyznacza główne kierunki realizacji polityki mieszkaniowej państwa w perspektywie do 2030 r. Program określa priorytety polityki mieszkaniowej państwa oraz podstawowe narzędzia służące rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych

w Polsce. Nie koncentruje się przy tym wyłącznie na zachętach w postaci publicznego finansowania inicjatyw promieszkaniowych. Z uwagi na różnorodne wyzwania stojące przed władzami publicznymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju zasobów mieszkaniowych, Program przewiduje rozwiązania umożliwiające angażowanie w cel poprawy dostępności mieszkań i warunków zamieszkiwania potencjału całego rynku mieszkaniowego, zarówno inwestorów publicznych, jak i prywatnych.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030" – Zielone Śląskie

Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/24/1/2020 z dnia 19 października 2020 r., przyjęta została Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030". Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030" jest aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2020+", uchwalonej przez Sejmik Województwa Śląskiego 1 lipca 2013 roku i stanowi piątą edycję tego kluczowego dokumentu określającego cele rozwoju regionu oraz instrumenty ich realizacji w perspektywie roku 2030.

Przedstawiona w dokumencie wizja rozwoju jest kontynuacją i uszczegółowieniem myśli strategicznej realizowanej już od 2000 roku w kolejnych edycjach Strategii. Natomiast coraz bardziej świadomie podejmowane są zagadnienia transformacji regionu uwzględniające poszanowanie środowiska naturalnego – Zielone Śląskie.

Zarysowane w dokumencie cele i kierunki wskazują drogę oraz narzędzia pozwalające na istotne zmiany gospodarcze prowadzące do pobudzenia tempa rozwoju gospodarczego regionu w oparciu o dynamicznie rozwijający się sektor przedsiębiorstw innowacyjnych. Strategia "Śląskie 2030" odpowiada również na wyzwania demograficzne stojące przed województwem śląskim oraz związane z poprawą warunków życia w regionie, zarówno dla jego obecnych, jak i przyszłych mieszkańców.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020 – 2030

Strategia przyjęta została uchwałą nr VI/25/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 16.11.2020 r. Dokument ten przedstawia 6 Celów strategicznych:

- 1) Aktywna polityka prorodzinna. Wspieranie właściwego funkcjonowania rodziny, zapewniającej prawidłowy rozwój i opiekę wszystkim jej członkom, zwłaszcza osobom zależnym.
- 2) Rozwój warunków sprzyjających aktywnemu i pełnemu uczestnictwu osób starszych w życiu społecznym. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.
- 3) Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadr służb społecznych oraz instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
- 4) Wzmocnienie instytucji, organizacji i innych podmiotów realizujących zadania na rzecz włączenia społecznego mieszkańców regionu oraz skuteczności działań w tym obszarze. Organizowanie społeczności lokalnej.
- 5) Wzmocnienie roli ekonomii społecznej i solidarnej w integracji społeczno-zawodowej oraz w dostarczaniu usług społecznych.
- 6) Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

II.PROCES USPOŁECZNIANIA, SŁOWNIK POJĘĆ ORAZ UCZESTNICZY

1. Proces uspołeczniania

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsydiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W niniejszej Strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

2. Słownik pojęć

- WIZJA - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,
- MISJA – sens naszego istnienia i działania,
- PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa (zgodnie z nomenklaturą NSRR),
- CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,
- ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

III. WIZJA, MISJA ORAZ CEL STRATEGICZNY

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu Gminy i Miasta Kozięłowy, jaki jednostka (samorządu) oraz jej mieszkańcy (uczestnicy procesu planowania), chcieliby osiągnąć za kilka lat. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

Wobec powyższego, mając również na względzie przeprowadzoną Diagnozę Problemów Społecznych, a także kontynuując dotychczasowe działania (na podstawie wcześniejszej Strategii), w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, wizja została sformułowana w następujący sposób:

Kozięłowy – gmina dążąca do zapewnienia bezpieczeństwa i wysokiego standardu życia mieszkańców, dostosowana do bieżących potrzeb społecznych.

Misję Gminy i Miasta Kozięłowy, wobec przedstawionej wizji, a także dotychczas prowadzonych działań, należy przedstawić następująco:

Kozięłowy – gmina bezpieczna i otwarta dla mieszkańców, która:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązuje problemy społeczne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę prozdrowotną, zwłaszcza dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami (a także ich opiekunów);
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem integracji międzypokoleniowej.

Celem podstawowym (wyjściowym) jest opracowanie harmonijnego planu działania, spójnego z przedstawioną wizją oraz misją, uwzględniającego szczegółowy podział na priorytetowe obszary. Urzeczywistnieniem będzie wskazanie odpowiednich Celów Strategicznych i powiązanych z nimi kierunków działania.

IV.CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

INFORMACJE OGÓLNE

Gmina Koziegłowy³ to gmina miejsko-wiejska. Należy do województwa śląskiego, powiatu myszkowskiego. Gmina liczy 14 062 mieszkańców, z czego 51,7% stanowią kobiety, a 48,3% mężczyźni. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców zmalała o 3,0%. Średni wiek mieszkańców wynosi 43,7 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Mieszkańcy gminy Koziegłowy zawarli w 2023 roku 63 małżeństw, co odpowiada 4,5 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,9 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 23,8% mieszkańców gminy Koziegłowy jest stanu wolnego, 58,3% żyje w małżeństwie, 6,9% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,6% to wdowy/wdowcy.

Gmina Koziegłowy ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -71. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,03 na 1000 mieszkańców gminy Koziegłowy. W 2023 roku urodziło się 94 dzieci, w tym 43,6% dziewczynek i 56,4% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,50 i jest mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2023 roku zarejestrowano 129 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 99 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Koziegłowy 30.

57,1% mieszkańców gminy Koziegłowy jest w wieku produkcyjnym, 17,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 25,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

---

³ Część danych wskazanych w podrozdziale „Informacje ogólne” pochodzi z portalu www.polskawliczbach.pl

STRUKTURA LUDNOŚCI

Struktura ludności zaprezentowana została w formie tabelarycznej, z podziałem na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny oraz poprodukcyjny.

GRUPA WIEKOWA	GMINA		
	OGÓŁEM	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
2023 rok – 14 112			
Wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	2608	1292	1316
Wiek produkcyjny (19 – 59/64)	8179	3842	4337
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	3325	2173	1152
2024 rok – 14 060			
Wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	2585	1282	1303
Wiek produkcyjny (19 – 59/64)	8090	3807	4283
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	3385	2200	1185

Źródło: dane własne Gminy.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Struktura placówek oświatowych. Brak placówek ponadpodstawowych.

Liczba placówek	2022/2023	2023/2024
Placówki wychowania przedszkolnego	1	1
	*6 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych	
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	231	232
Szkoły podstawowe	6	6
Uczniowie szkół podstawowych	1129	1179
Szkoły ponadpodstawowe	1	1
Uczniowie szkół podstawowych	106	98

Dane – dane własne Gminy.

POMOC SPOŁECZNA

Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	2023 ROK	2024 ROK
LICZBA ŚWIADCZENIOBIORCÓW OTRZYMUJĄCYCH POMOC NA PODSTAWIE WYDANYCH DECYZJI	325	357
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE	230	263
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE	112	114
LICZBA RODZIN	260	251
LICZBA OSÓB W RODZINACH	394	388

Dane – OPS.

Głównym podmiotem realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej (dalej jako: OPS/GMOPS). Szczegółowe przedstawienie danych dotyczących ilości osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej znajduje się w tabeli poniżej (strona 21).

Poza GMOPS, na terenie Gminy funkcjonują:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespół Interdyscyplinarny.

RYNEK PRACY

	2023 ROK		2024 ROK	
	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY
BEZROBOTNI	88	22	75	19
ZAMIESZKALI NA WSI	73	16	60	12

Dane –GMOPS.

Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW
	2023 rok			2024 rok		
UBÓSTWO	0	0	0	0	0	0
SIEROCTWO	0	0	0	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	6	6	0,04	6	6	0,04
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	9	44	0,06	15	73	0,11
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	170	223	1,21	168	225	1,19
BEZRADNOŚĆ	13	36	0,09	16	44	0,11
DŁUGOTRWAŁA CHOROBA	49	64	0,34	43	55	0,31
ALKOHOLIZM	5	10	0,04	9	11	0,06
NARKOMANIA	0	0	0	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	5	5	0,04	0	0	0

V.DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Badania

Na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy, w okresie kwiecień-maj 2024 r., zostały przeprowadzone badania diagnozujące problemy społeczne, których efektem jest „*Diagnoza problemów społecznych Gminy i Miasta Koziegłowy*”. Celem podjętych badań była analiza wybranych problemów społecznych, występujących na terenie gminy. Badany obszar dotyczył przede wszystkim takich zagadnień jak: problem alkoholowy, problem narkotykowy, problem przemocy, problem uzależnień behawioralnych, jak również postrzeganie spraw społecznych przez mieszkańców.

Zróżnicowany dobór próby, umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. W badaniu łącznie udział wzięło 519 osób (103 dorosłych mieszkańców, 350 uczniów szkół, a także 66 przedstawicieli instytucji pomocowych).

Z uwagi na obszerny charakter dokumentu Diagnozy, w dalszej części niniejszego Rozdziału przedstawiono jedynie wnioski oraz rekomendacje, zawarte w opracowanej Diagnozie Problemów Społecznych.

2. Wnioski z Diagnozy

Problem uzależnień od alkoholu wśród dorosłych mieszkańców

Największa grupa respondentów (29,13%) spożywa alkohol kilka razy w roku, podczas gdy znaczący odsetek (20,39%) w ogóle nie pije alkoholu. Preferencje dotyczące rodzaju spożywanego alkoholu są równomiernie podzielone: piwo/cydr, wino i nalewki/likieri wybiera po 41,46% badanych, natomiast wódkę i whisky/koniak/drinki z mocnymi alkoholami wskazało 24,39% respondentów.

Najczęstszym miejscem spożywania alkoholu są spotkania towarzyskie u znajomych, co zadeklarowało 58,54% respondentów. Spożywanie alkoholu w domu wybiera 52,44% osób, podczas imprez rodzinnych – 39,02%, a w restauracjach, barach, pubach, kawiarniach lub na dyskotekach – 21,95% badanych. W kontekście spożywania alkoholu w samotności, większość dorosłych mieszkańców (53,66%) nigdy tego nie robi,

a 34,15% respondentów spożywa alkohol samotnie „rzadko”; tylko 10,98% deklaruje, że robi to „często”.

Zdecydowana większość mieszkańców (95,12%) nigdy nie wykonuje obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu, co świadczy o wysokim poziomie profesjonalizmu w tej społeczności. Niewielki odsetek osób (3,66%) przyznaje, że rzadko pracuje po spożyciu alkoholu, a 1,22% – że zdarza im się to czasami, co podkreśla potrzebę monitorowania i edukacji w miejscu pracy.

Większość respondentów (66,99%) nigdy nie była świadkiem prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu, co jest pozytywnym sygnałem. Jednakże, 24,27% badanych wskazało odpowiedź „rzadko”, 7,77% – „czasami”, a 0,97% – „bardzo często”, co sugeruje konieczność dalszych działań edukacyjnych i prewencyjnych w tym zakresie.

Pomimo szerokiej wiedzy na temat ryzyk związanych ze spożywaniem alkoholu w ciąży, 29,13% respondentów nie jest pewna, czy widziała kobiety w ciąży spożywające alkohol. Większość (64,08%) zadeklarowała, że nie widziała takich przypadków, a 6,8% mieszkańców odpowiedziało, że widziało kobiety w ciąży spożywające alkohol. To wskazuje na potrzebę kontynuowania kampanii edukacyjnych dotyczących zdrowia kobiet w ciąży.

Ocena skali spożycia alkoholu w gminie i mieście na przestrzeni ostatnich lat nie jest jednoznaczna. Duży odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” (46,6%) sugeruje, że mieszkańcy nie dostrzegają wyraźnych zmian. Niemniej, odsetek osób zauważających wzrost spożycia alkoholu (15,53%) jest wyższy niż tych, którzy wskazują na jego spadek (9,71%). 28,16% respondentów uważa, że skala spożycia alkoholu jest stała, co może sygnalizować potrzebę wzmożonej uwagi ze strony lokalnych władz i organizacji w zakresie działań profilaktycznych i edukacyjnych.

Problem uzależnień od alkoholu wśród uczniów klas 4-6

W nawiązaniu do pytania skierowanego do uczniów dotyczącego próbowania napojów alkoholowych, wyniki wskazują, że większość uczniów, bo aż 79,9%, nigdy nie próbowała alkoholu. Natomiast 20,1% badanych uczniów przyznało, że miało doświadczenia z alkoholem. Uczniów, którzy przyznali, że spożywali kiedykolwiek alkohol, zapytano również, w jakim wieku po raz pierwszy sięgnęli po alkohol. Największy odsetek tych uczniów (56,1%) wskazał, że po raz pierwszy pili alkohol w wieku 8 lat lub mniej. Kolejna grupa (24,39%) odpowiedziała, że miała 11-12 lat

lub więcej, natomiast 19,51% uczniów po raz pierwszy sięgnęło po alkohol w wieku 9-10 lat.

Badanych uczniów zapytano także o okoliczności, w jakich spożyli alkohol po raz pierwszy. Najczęściej wskazywaną okolicznością było spożycie alkoholu przez pomyłkę, co wybrało 29,27% uczniów. Drugą najczęściej wymienianą okolicznością było poczęstowanie alkoholem przez rodziców lub opiekunów, co wskazało 24,39% uczniów. Kolejne okoliczności obejmowały spożycie alkoholu w czasie uroczystości rodzinnej za zgodą dorosłych (19,51%).

Problem uzależnień od alkoholu wśród uczniów klas 7-8 oraz uczniów klas ponadpodstawowych

Większość starszych uczniów (53,42%) nie próbowała napojów alkoholowych, jednak znaczący odsetek (46,58%) przyznaje, że miało takie doświadczenie. Pierwsze doświadczenia z alkoholem najczęściej miały miejsce w bardzo młodym wieku - 35,29% uczniów próbowało alkoholu w wieku 10 lat lub mniej oraz w wieku 13-14 lat. Mniejsza liczba uczniów sięgnęła po alkohol w wieku 11-12 lat (19,12%) i 15-16 lat (7,35%). Najczęściej uczniowie spożywali alkohol po raz pierwszy w czasie uroczystości rodzinnych za zgodą dorosłych (29,41%) oraz przez pomyłkę (14,71%).

Wśród uczniów, którzy piją alkohol, 35,29% spożywało alkohol w ciągu ostatniego roku, 32,35% w ostatnim miesiącu, a 32,35% ponad rok temu. Najwięcej uczniów przyznało, że piło alkohol tylko raz (42,65%), podczas gdy 25% uczniów pije kilka razy w roku. Mniejsza liczba uczniów pije rzadziej niż raz w roku (11,76%), raz w miesiącu (7,35%), kilka razy w miesiącu (7,35%) i codziennie (2,94%). Większość uczniów nigdy nie spożywa alkoholu w samotności (66,67%). Spożywanie alkoholu w samotności rzadko zdarza się 23,08% uczniów, a 7,69% robi to zawsze lub prawie zawsze. Tylko 2,56% uczniów spożywa alkohol często w samotności. Najwięcej uczniów (58,97%) twierdzi, że praktycznie nie czuje wpływu alkoholu po spożyciu bardzo małej dawki. Kolejni uczniowie odczuwają lekkie rozluźnienie i „szum” w głowie (23,08%). Rzadziej uczniowie doświadczają znacznego upojenia alkoholowego, które powoduje duże problemy z koordynacją ruchową, mową i krytycznym myśleniem (5,13%).

Uczniowie najczęściej wybierają piwo lub cydr (38,46%), a także wódkę (35,9%) i wino/szampan (25,64%). Mniej popularne są whisky/rum/gin i inne mocne alkohole (15,38%) oraz alkohol domowej roboty (10,26%). Najrzadziej wybierane są

nalewki/likieri (7,69%). Badani najczęściej nie wiedzą, czy alkohol jest łatwo, czy trudno dostępny dla nieletnich (41,1%). Niemniej, 23,97% uczniów uważa, że dostęp do alkoholu jest łatwy, 22,6% że trudny, a 12,33% sądzi, że jest niemożliwy.

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców

Większość respondentów (96,12%) deklaruje brak kontaktu z substancjami psychoaktywnymi. Jedynie niewielki odsetek mieszkańców przyznaje się do zażywania środków psychoaktywnych, z czego 1,94% zażywa je kilka razy w roku, 0,97% raz w roku lub mniej, a 0,97% kilka razy w miesiącu. Główne motywacje zażywania substancji psychoaktywnych to przyjemność i relaksacja (40%), ciekawość (20%) oraz presja grupy (20%).

Wśród osób mających kontakt ze środkami psychoaktywnymi najczęściej wskazywaną substancją była marihuana lub haszysz (60%). W kontekście dostępności tych substancji w miejscowości, większość respondentów (83,5%) wybrała odpowiedź „nie wiem”, co może świadczyć o niskiej świadomości dotyczącej dostępności narkotyków. Jednak 9,71% badanych uważa, że dostęp do narkotyków jest łatwy, a 6,8% - że trudny. Znaczna większość mieszkańców (93,2%) deklaruje brak wiedzy na temat miejsc, gdzie można nabyć narkotyki lub dopalacze, co również sugeruje ograniczoną świadomość na ten temat. Niemniej jednak, 2,91% wskazuje możliwość zakupu przez Internet, 2,91% zna konkretną osobę, u której można zdobyć środki psychoaktywne, a 1,94% badanych uważa, że takie substancje można nabyć na dyskotecę, w barze, pubie lub kawiarni w miejscowości.

Opinie mieszkańców na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych dla zdrowia są w większości jednoznaczne. Aż 79,61% respondentów uważa, że substancje psychoaktywne są zdecydowanie szkodliwe, a 9,71% - że raczej szkodliwe. Tylko 6,8% badanych ma trudności z oceną szkodliwości, a 3,88% uważa, że są one raczej nieszkodliwe.

Problem uzależnień od nikotyny wśród uczniów klas 4-6

Większość uczniów, bo aż 91,67%, nigdy nie paliła papierosów. Z kolei 4,41% uczniów paliło papierosa raz w życiu, 1,96% uczniów paliło kilka razy, a 1,47% uczniów pali regularnie. Wśród uczniów, którzy przyznali, że kiedykolwiek palili papierosy, 70,59%

po raz pierwszy sięgnęło po nie w wieku 11-12 lat lub więcej, 17,65% w wieku 8 lat lub mniej, a 11,76% w wieku 9-10 lat.

W kontekście e-papierosów, znanych również jako elektroniczne papierosy, wyniki wskazują, że większość uczniów (82,84%) wie, czym są te urządzenia, co może wynikać z powszechnej dostępności informacji na ten temat. Jednak 17,16% uczniów zadeklarowało, że nie wie, czym są e-papierosy. W odniesieniu do używania e-papierosów, 95,86% uczniów zadeklarowało, że nigdy ich nie stosowało, 2,37% używa e-papierosów rzadziej niż raz na tydzień, 1,18% używa ich codziennie, a 0,59% raz na tydzień.

Pytani o to, czy e-papierosy są uzależniające bardziej niż papierosy tradycyjne, większość uczniów (78,11%) uważa, że e-papierosy uzależniają tak samo jak tradycyjne papierosy. Mniej uczniów odpowiedziało „nie wiem” (14,79%), „tak, ale w mniejszym stopniu niż papierosy tradycyjne” (6,51%), oraz „nie” (0,59%).

Problem uzależnień od nikotyny wśród uczniów klas 7-8 oraz uczniów klas ponadpodstawowych

Większość uczniów (68,49%) nigdy nie paliła papierosów, co wskazuje na pozytywny trend w zakresie zapobiegania paleniu wśród młodzieży. Jednak 15,07% uczniów przyznaje, że paliło kilka razy lub raz. Dane pokazują, że wiele osób sięga po papierosy już w młodym wieku, z 39,13% uczniów zaczynających w wieku 11-12 lat.

Większość uczniów (69,17%) zgłasza, że osoby w ich wieku palą e-papierosy. Jednak większość z badanych uczniów (87,22%) nie stosuje e-papierosów, co sugeruje, że pomimo popularności e-papierosów, część młodzieży ich nie używa. Wiele osób (46,62%) uważa, że trudno jest ocenić, czy używanie e-papierosów jest bezpieczniejsze od tradycyjnych papierosów. Jednak istnieje pewne zaufanie do e-papierosów, ponieważ 18,8% respondentów uważa, że są one raczej bezpieczniejsze. Jednocześnie, 15,79% uważa, że są zdecydowanie niebezpieczne.

Głównymi powodami sięgania po e-papierosy są chęć spróbowania czegoś nowego (35,29%) oraz ciekawość, jak e-papieros różni się od tradycyjnych papierosów (5,88%). To sugeruje, że marketingowe strategie dotyczące e-papierosów mogą przyciągać uwagę młodzieży, co może wymagać dodatkowej uwagi w zakresie edukacji na temat zagrożeń związanych z używaniem tych produktów.

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych wśród uczniów klas 4-6

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy wynika, że zdecydowana większość uczniów, bo aż 97,55%, nigdy nie próbowała narkotyków ani dopalaczy, podczas gdy 2,45% respondentów przyznało, że miało doświadczenie z tymi substancjami. Uczniów, którzy zażywali kiedykolwiek substancje psychoaktywne, zapytano o wiek, w którym po raz pierwszy sięgnęli po te substancje. Najwięcej, bo 60% z tych uczniów, zażyło je po raz pierwszy w wieku 11-12 lat lub więcej, a 40% w wieku 8 lat lub mniej.

Uczniowie, którzy mieli kontakt ze środkami psychoaktywnymi, najczęściej wskazywali, że zdobyli te substancje przez Internet (40%). Dodatkowo, 20% badanych uczniów przyznało, że substancje te otrzymało od kolegi lub koleżanki. Głównym powodem sięgania po substancje psychoaktywne, wskazywanym przez 60% uczniów, była ciekawość. Kolejne motywacje to chęć dobrej zabawy (40%), chęć bycia modnym (40%), presja grupy lub znajomych (20%), zaimponowanie w towarzystwie (20%) oraz przyjemność i relaksacja (20%).

W kwestii szkodliwości substancji psychoaktywnych dla zdrowia, większość uczniów uważa, że zażywanie narkotyków lub dopalaczy jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia (86,27%) lub raczej szkodliwe (9,31%). Jedynie niewielki odsetek uczniów twierdzi, że te substancje nie są szkodliwe (2,94% - „zdecydowanie nie”, 0,98% - „raczej nie”), a 0,49% uczniów miało trudności z określeniem swojego stanowiska w tej kwestii.

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych wśród uczniów klas 7-8 oraz uczniów klas ponadpodstawowych

Odpowiedzi badanych wskazują, że zdecydowana większość uczniów (97,26%) nie próbowała zażywać narkotyków lub dopalaczy. Jednakże 2,74% respondentów miało doświadczenie z tymi substancjami. Dane pokazują, że wiele osób zaczyna sięgać po substancje psychoaktywne już w młodym wieku, z 50% uczniów zaczynających w wieku 13-14 lat oraz 25% w wieku 10 lat i mniej.

Głównym powodem skłaniającym ankietowanych uczniów do sięgania po substancje psychoaktywne jest "chęć dobrej zabawy", na co wskazało 50% respondentów. Kokaina/crack była najczęściej wybieraną substancją wśród uczniów (75%), co może świadczyć o problemie z dostępnością tego rodzaju substancji w lokalnym środowisku. Większość wszystkich badanych uczniów (57,53%) deklaruje, że nie wie, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze. Jednakże łącznie 42,47% respondentów zgłasza, że

substancje te są dostępne w różnych miejscach, w tym w internecie, co wymaga interwencji w zakresie egzekwowania prawa i ścisłego nadzoru.

Większość uczniów (90,10%) uważa, że zażywanie narkotyków lub dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia, co świadczy o wysokiej świadomości społecznej w tym temacie. Jednakże istnieje niewielki odsetek respondentów (7,53%), którzy nadal podważają szkodliwość tych substancji, co wymaga dalszej edukacji i świadomości na ten temat.

Problem przemocy wśród dorosłych mieszkańców

Większość ankietowanych mieszkańców (53,4%) deklaruje, że nie zna osób doświadczających przemocy domowej, a 33,01% nie jest pewna, co może wskazywać na niewystarczającą świadomość lub brak wiedzy na ten temat. Jedynie 13,59% respondentów przyznało, że zna osoby doświadczające przemocy.

Jeśli chodzi o osobiste doświadczenia z przemocą, większość mieszkańców (68,63%) zadeklarowała, że nigdy nie doświadczyła żadnej formy przemocy. Niemniej jednak, 21,57% badanych przyznało, że doświadczyło przemocy więcej niż 12 miesięcy temu, 6,86% w okresie ostatnich 12 miesięcy, a 2,94% w ciągu ostatnich 30 dni. Wśród tych, którzy doświadczyli przemocy, najczęściej wymienianą formą była przemoc psychiczna (72,73%), co podkreśla jej powszechność i destrukcyjny wpływ na zdrowie psychiczne ofiar. Kolejnymi formami przemocy były przemoc fizyczna (42,42%), zaniedbanie (18,18%), mobbing (15,15%), przemoc ekonomiczna (12,12%) oraz przemoc seksualna (6,06%). Respondenci, którzy doświadczyli przemocy, najczęściej wskazywali, że osobami stosującymi przemoc byli najczęściej współpracownicy (12,12%), znajomi lub przyjaciele (9,09%), pracodawcy (9,09%) oraz partnerzy życiowi (6,06%). Znacznie rzadziej wskazywano na dzieci (3,03%) i ojców lub opiekunów (3,03%).

Dodatkowo większość mieszkańców (87,38%) również nie stosowała żadnej formy przemocy wobec innych osób. Niemniej jednak, istnieje pewien odsetek mieszkańców, którzy przyznali się do stosowania przemocy: 8,74% badanych stwierdziło, że stosowali przemoc więcej niż 12 miesięcy temu, 2,91% w ciągu ostatnich 30 dni, a 0,97% w okresie ostatnich 12 miesięcy. Wśród form przemocy, najczęściej wskazywano przemoc fizyczną (64,29%), przemoc psychiczną (35,71%) oraz przemoc seksualną (7,14%). Mieszkańcy, którzy przyznali się do stosowania przemocy, najczęściej stosowali ją wobec obcych osób (35,71%), małżonka (28,57%), dzieci (28,57%) oraz partnera/partnerki (7,14%).

Większość badanych (71,84%) wyraziła przekonanie, że nie ma okoliczności, które mogłyby usprawiedliwiać użycie przemocy, co jest pozytywnym sygnałem. Jednak 14,56% respondentów odpowiedziało „nie wiem”, a 13,59% uznało, że takie okoliczności mogą istnieć. W kontekście stosowania kar fizycznych wobec dzieci, większość respondentów (76,7%) zadeklarowała, że nie akceptuje takiego zachowania. 13,59% badanych wyraziło brak pewności („nie wiem”), a 9,71% uznało, że stosowanie kar fizycznych wobec dzieci jest dopuszczalne.

Problem przemocy wśród uczniów ze klas 4-6

Zdaniem uczniów agresja lub przemoc wśród młodzieży jest głównie powodowana przez uzależnienia od alkoholu, narkotyków i dopalaczy, co wskazało 73,53% respondentów. Drugim najczęściej wskazywanym powodem są problemy rodzinne, na co zwróciło uwagę 52,45% badanych. Inne przyczyny to depresja, stany lękowe i inne choroby psychiczne (50,49%), wpływ Internetu, telewizji i gier komputerowych (49,51%), zazdrość i zaborczość (45,1%), wpływ środowiska i znajomych (42,65%), różnice w poglądach (26,96%), problemy finansowe i różnice w dochodach rodziców (25,98%) oraz problemy w komunikacji międzyludzkiej (25,49%).

Zapytani o doświadczenia z przemocą, 35,78% uczniów przyznało, że doświadczyło przemocy, podczas gdy większość, bo 64,22%, nie miała takich doświadczeń. Mimo że większość uczniów nie doświadczyła przemocy, wyniki te podkreślają potrzebę podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy oraz świadczenia wsparcia i edukacji w zakresie radzenia sobie z takimi sytuacjami. Uczniowie, którzy doświadczyli przemocy, najczęściej wskazywali, że była ona stosowana przez kolegów ze szkoły (47,95%) oraz znajomych i przyjaciół (46,58%). Inne osoby stosujące przemoc to brat (24,66%), siostra (19,18%), mama lub opiekunka (16,44%), tata lub opiekun (16,44%), inne osoby z najbliższego otoczenia (16,44%), obce osoby (16,44%) oraz inni członkowie rodziny (5,48%). Wśród form przemocy, z którymi najczęściej spotykali się uczniowie, była przemoc fizyczna, taka jak bicie, policzkowanie, kopanie, szarpanie, duszenie i popychanie (68,49%). Na kolejnych miejscach uczniowie wskazywali groźby, zastraszanie, przezywanie, upokarzanie, wyśmiewanie się z wyglądu oraz zawstydzanie (47,95%), zaniedbanie, gdy potrzebowali opieki (16,44%) oraz dotykanie w miejsca intymne w sposób niepożądany (13,7%).

W kwestii wyrządzania innym przemocy większość uczniów, bo aż 76,96%, nie stosowała nigdy przemocy wobec innych. Jednakże 23,04% uczniów przyznało, że zdarzyło im się stosować przemoc. Spośród tych uczniów, którzy przyznali się do stosowania przemocy, najczęściej stosowali ją wobec kolegów ze szkoły (65,96%) oraz znajomych i przyjaciół (57,45%), brata (38,3%), czy też siostry (27,66%). Formy przemocy stosowanej przez uczniów najczęściej obejmowały przemoc fizyczną, taką jak bicie, policzkowanie, kopanie, szarpanie, duszenie i popychanie (91,49%). Mniej powszechnymi formami były groźby, zastraszanie, przezywanie, upokarzanie, wyśmiewanie i zawstydzanie (31,91%) oraz dotykanie w miejsca intymne w sposób niepożądany (14,89%).

W kontekście przemocy szkolnej, 40,69% uczniów uważa, że w ich szkole istnieje problem przemocy między uczniami. Kolejne 40,2% uczniów stwierdziło, że nie wie, czy taki problem istnieje, natomiast 19,12% twierdzi, że w ich szkole nie ma problemu przemocy. W sytuacji problemu przemocy, uczniowie najczęściej zwróciliby się o pomoc do rodziców lub opiekunów (75,49%). Inne osoby, do których uczniowie zwróciliby się po pomoc, to nauczyciele (37,25%), znajomi i przyjaciele (36,27%), dziadkowie (25,49%), inni członkowie rodziny (24,02%), Policja (23,53%), oraz szkolni pedagodzy, psychologowie lub terapeuci (19,12%). Co piąty uczeń (20,1%) twierdzi, że poradziłby sobie sam.

W odniesieniu do cyberprzemocy, 57,84% uczniów zadeklarowało, że nigdy nie doświadczyło tego typu przemocy. Jednakże 27,45% uczniów doświadczyło wyzywania i wulgaryzmów stosowanych wobec siebie, 21,08% było ośmieszanych lub poniżanych, 14,71% doświadczyło rozsyłania ośmieszających zdjęć lub filmików, 12,75% spotkało się z grożeniem lub zastraszaniem, 9,31% było ofiarami podszywania się, 8,82% doświadczyło włamania na konta lub kradzieży kont, a po 7,84% było szantażowanych lub doświadczyło wyłudzenia pieniędzy.

Zapytani o to, czy kiedykolwiek stosowali cyberprzemoc wobec innych, 83,82% uczniów odpowiedziało, że nigdy tego nie robiło. Pozostałe odpowiedzi obejmowały wyzywanie i stosowanie wulgaryzmów (13,24%), ośmieszanie i poniżanie (6,86%), podszywanie się (5,39%), grożenie i zastraszanie (4,41%), wyłudzenie pieniędzy (3,92%), szantażowanie (3,92%), włamania i kradzież kont (3,92%) oraz rozsyłanie ośmieszających zdjęć lub filmików (3,43%).

Problem przemocy wśród uczniów ze klas 7-8 oraz uczniów klas ponadpodstawowych

Według ankietowanych uczniów główne przyczyny agresji i przemocy wśród młodzieży to uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz wpływ środowiska, znajomych itp. (72,6% i 58,9% odpowiednio). Rzadziej wskazywane były inne czynniki, takie jak zazdrość, problemy rodzinne, czy też choroby psychiczne.

Dane pokazują, że 33,56% uczniów doświadczyło przemocy, podczas gdy większość (66,44%) nie miała takiego doświadczenia. Osoby doświadczające przemocy najczęściej spotykały się z werbalnymi formami przemocy, takimi jak groźby, zastraszanie, czy upokarzanie (55,1%). Również istotną część stanowiły przypadki przemocy fizycznej, takie jak bicie, szarpanie, czy popychanie (44,9%). Znaczną część przemocy doświadczanej przez uczniów sprawowali kolejni ze szkoły (61,22%). Istnieją także przypadki przemocy ze strony znajomych, rodziny, czy też obcych osób, co wskazuje na różnorodność kontekstów i źródeł przemocy.

Dodatkowo, choć większość uczniów (79,45%) nie przyznała się do stosowania przemocy wobec innych, istnieje grupa (20,55%), która zdarzała się stosować przemoc. Najczęściej przemoc ta była wymierzana w znajomych i kolegów ze szkoły. Przemoc, którą stosowali uczniowie, najczęściej przejawiała się poprzez fizyczne ataki (66,67%) oraz werbalne agresywne zachowania (43,33%). Istnieją także przypadki dotykania w sposób niepożądany oraz inne formy przemocy. Większość uczniów (41,78%) wskazała, że w ich szkole istnieje problem przemocy między uczniami, co sugeruje, że przemoc jest powszechnym zjawiskiem wymagającym uwagi i interwencji. W przypadku doświadczania przemocy, większość uczniów zwróciłaby się o pomoc do rodziców/opiekunów (55,48%), co podkreśla rolę wsparcia ze strony najbliższych. Istnieje także grupa osób, której trudno byłoby zdecydować, gdzie szukać wsparcia w takiej sytuacji.

Dane pokazują, że cyberprzemoc jest również istotnym problemem, choć większość uczniów jej nie doznała (58,9%). Choć wśród uczniów, którzy doznali cyberprzemocy obejmuje ona wyzwiska, ośmieszanie, rozsyłanie obraźliwych treści oraz inne zachowania. Dodatkowo większość uczniów (83,56%) zaprzeczała stosowaniu cyberprzemocy wobec innych, jednak istnieje niewielka grupa osób, które przyznały się

do takich działań, co podkreśla konieczność edukacji w zakresie bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów społecznościowych.

Problem uzależnień behawioralnych wśród dorosłych mieszkańców

Wnioski z badania dotyczącego uzależnień behawioralnych wskazują na niską świadomość mieszkańców na temat tego rodzaju uzależnień, gdyż 52,43% badanych nie wie, czym są uzależnienia behawioralne. Z kolei 47,57% respondentów zadeklarowało znajomość tego terminu.

Większość mieszkańców (80,58%) codziennie korzysta z urządzeń elektronicznych, podczas gdy 7,77% w ogóle ich nie używa, co może sugerować znaczące różnice w stylach życia i poziomie technologicznego zaawansowania wśród społeczności. W odniesieniu do czasu spędzanego na korzystaniu z nowych mediów, 44,21% respondentów poświęca na to od 1 do 3 godzin dziennie, a 34,74% mniej niż godzinę dziennie. Znaczna część mieszkańców (68,42%) używa internetu głównie do korzystania z social mediów, co odzwierciedla popularność platform takich jak Facebook, Instagram czy TikTok. Kolejne istotne powody to kontakt ze znajomymi (65,26%), robienie zakupów (50,53%) oraz zdobywanie bieżących wiadomości i rozwijanie hobby (48,42%). Badanie wykazało, że ponad połowa respondentów (52,63%) uważa się za uzależnionych od telefonu komórkowego, przy czym 3,16% przyznało, że jest zdecydowanie uzależniona.

Większość mieszkańców (85,44%) unika udziału w konkursach wymagających wysyłania płatnych SMS-ów, co może wynikać z rozważań finansowej lub świadomości ryzyka związanego z takimi praktykami. W kontekście hazardu, zdecydowana większość respondentów (98,06%) nigdy nie grała na automatach w salonach gier, a 95,15% nigdy nie obstawiało zakładów bukmacherskich, co sugeruje, że mieszkańcy unikają tego rodzaju rozrywki, prawdopodobnie z powodu braku zainteresowania lub obaw przed negatywnymi konsekwencjami finansowymi.

Problem uzależnień behawioralnych wśród uczniów klas 4-6

Większość badanych uczniów (81,37%) nie ma świadomości, czym są uzależnienia behawioralne, co wskazuje na potrzebę zwiększenia edukacji w tym zakresie. Jedynie 18,63% uczniów wykazało się wiedzą na ten temat.

Uczniowie bardzo często korzystają z urządzeń elektronicznych, z czego 77,45% używa ich codziennie. Pozostali uczniowie korzystają z nich kilka razy w tygodniu (17,16%),

kilka razy w miesiącu (2,45%) lub raz do roku i rzadziej (1,96%). Większość uczniów spędza na korzystaniu z nowych mediów od 1 do 3 godzin dziennie (37,34%). Kolejne 31,01% uczniów korzysta z nich od 3 do 6 godzin dziennie, a 10,76% spędza na tym powyżej 10 godzin dziennie. Około 10,13% uczniów korzysta z nowych mediów do 1 godziny dziennie oraz od 6 do 10 godzin dziennie (10,13%). Głównym powodem korzystania z nowych mediów jest dla uczniów kontakt ze znajomymi (76,24%). Inne często wskazywane powody to słuchanie muzyki (69,8%), oglądanie filmów i programów (68,32%), korzystanie z mediów społecznościowych (63,86%), granie w gry online (63,86%), nauka (45,54%) oraz nuda (40,59%).

Jedynie 24,26% uczniów wskazało, że na ich urządzeniach są zainstalowane blokady rodzicielskie, które mają na celu ochronę przed nieodpowiednimi treściami i kontrolę czasu spędzanego online. Większość (65,35%) nie ma takich zabezpieczeń, a 10,4% nie wie, czy takie zabezpieczenia są zainstalowane. Jednak większość uczniów (86,63%) nie udostępniłaby swoich danych obcej osobie, co świadczy o ich świadomości zagrożeń związanych z udostępnianiem danych w Internecie. Jednak 7,92% uczniów nie jest pewnych swojego stanowiska, a 5,45% deklaruje, że udostępniłoby dane obcej osobie.

Co do uzależnienia od telefonu komórkowego, 52,22% uczniów uważa, że mogliby żyć bez telefonu, natomiast 39,41% przyznaje, że trudno byłoby im funkcjonować bez niego, co może sugerować pewien stopień uzależnienia. 8,37% uczniów uważa się za zdecydowanie uzależnionych od telefonu komórkowego. Istotnym problemem społecznym jest także odrzucenie lub dyskryminacja uczniów z powodu braku dostępu do urządzeń elektronicznych. Aż 25,49% uczniów doświadczyło takiego odrzucenia, co wpływa na ich samopoczucie i uczestnictwo w życiu szkoły.

Problem uzależnień behawioralnych wśród uczniów klas 7-8 oraz uczniów klas ponadpodstawowych

Większość badanych uczniów (73,97%) nie wykazywała świadomości co do istnienia uzależnień behawioralnych, a dane pokazują, że 87,67% uczniów korzysta z urządzeń elektronicznych codziennie, co świadczy o powszechności tego zjawiska wśród młodzieży. Badani uczniowie poświęcają znaczną część czasu na korzystanie z nowych mediów, przy czym większość z nich (35,94%) spędza przed nimi od 3 do 6 godzin dziennie. Głównym powodem korzystania z nowych mediów przez uczniów jest kontakt

ze znajomymi oraz rozrywka, takie jak słuchanie muzyki, przeglądanie social mediów czy oglądanie filmów. Dodatkowo część uczniów (56,83%) przyznała, że trudno byłoby im funkcjonować bez telefonu komórkowego, co sugeruje, że niektórzy z nich mogą odczuwać pewną zależność od technologii.

Pomimo potencjalnych zagrożeń związanych z dostępem do nieodpowiednich treści, większość badanych uczniów (81,29%) nie miała zainstalowanych blokad rodzicielskich na swoich urządzeniach, co może być sygnałem potrzeby zwiększenia świadomości rodziców na temat ochrony dzieci w cyberprzestrzeni. Jednak większość uczniów zdaje sobie sprawę z ryzyka związanego z udostępnianiem danych osobowych w Internecie i nie chciałaby ich ujawniać obcej osobie, co może świadczyć o rozwadze w korzystaniu z sieci.

Istnieje grupa uczniów (19,86%), która doświadczyła odrzucenia lub dyskryminacji ze względu na brak dostępu do technologii, co podkreśla istotność integracji społecznej i równego dostępu do mediów w szkole.

Problemy społeczne według dorosłych mieszkańców

Mieszkańcy gminy i miasta najczęściej zwracaliby się o pomoc z problemami związanymi z alkoholem, tytoniem, narkotykami lub dopalaczami do lekarzy specjalistów, psychologów lub specjalistycznych poradni, co zadeklarowało 48,54% respondentów. Rodzina była drugą najczęściej wskazywaną formą wsparcia (37,86%), a 25,24% badanych wybrałoby Telefon Zaufania lub punkt konsultacyjny. Znajomi lub przyjaciele stanowią wsparcie dla 22,33% mieszkańców, natomiast 17,48% respondentów zwróciłoby się do pomocowych instytucji państwowych. Niewielka część badanych (16,5%) radziłaby sobie sama.

Większość mieszkańców ocenia warunki życia w gminie i mieście jako dobre lub raczej dobre, co wskazało po 28,16% respondentów dla obu kategorii. Jednocześnie 27,18% osób ocenia je jako średnie, a 7,77% jako bardzo dobre. Niewielka liczba respondentów ocenia warunki życia jako raczej złe (4,85%) lub złe (3,88%). Respondenci najczęściej słyszeli o rodzinach ubogich w swojej miejscowości (42,72%), podczas gdy 23,3% zna nieliczne takie rodziny, a 22,33% nie słyszało o żadnych rodzinach ubogich. Znacząca mniejszość (11,65%) zna wiele takich rodzin.

Osoby niepełnosprawne w gminie i mieście według ankietowanych najczęściej spotykają się z barierami architektonicznymi (66,99%), izolacją (57,28%) oraz utrudnionym dostępem do placówek rehabilitacyjnych (55,34%). Ponadto, mają trudności z korzystaniem ze środków transportu (53,4%), dostępem do usług opiekuńczych (48,54%), a także zmagają się z problemami psychologicznymi (41,75%) i bezrobociem (39,81%). Brak akceptacji w środowisku lokalnym również stanowi istotny problem (39,81%). Ocena oferty pomocowej dla osób niepełnosprawnych jest raczej negatywna, z odpowiedziami

„trudno powiedzieć” (33,98%), „nie” (33,01%), oraz „raczej nie” (26,21%). Tylko 3,88% respondentów ocenia tę ofertę pozytywnie. Dostęp do placówek opieki zdrowotnej jest niewystarczający według 82,52% mieszkańców, natomiast 17,48% uważa, że jest on wystarczający. Problemy osób starszych w gminie i mieście obejmują głównie samotność (78,64%), choroby (63,11%), brak opieki ze strony rodziny (47,57%), ubóstwo (30,1%), niepełnosprawność (28,16%) oraz niedostosowanie społeczne (11,65%).

Problemy społeczne według pracowników instytucji pomocowych

Według 56,06% ankietowanych pracowników instytucji pomocowych najbardziej widocznym problemem społecznym na terenie ich działania są uzależnienia behawioralne, takie jak uzależnienia od gier hazardowych, telefonu, komputera, Internetu, jedzenia, pracy i zakupów. Inne zauważalne problemy to alkoholizm, który wskazało 27,27% respondentów, przemoc rówieśnicza w szkole, która została zauważona przez 25,76% badanych, oraz nikotynizm, na który wskazało 24,24% respondentów. Najbardziej narażoną grupą na występowanie problemów społecznych, według 59,09% respondentów, są nieletni. Inne grupy uznane za narażone to osoby ubogie (33,33%), osoby samotne (21,21%), osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami (po 19,7%), a także osoby dorosłe (12,12%).

Większość respondentów (62,12%) nie ma wiedzy na temat zmian w spożyciu alkoholu na przestrzeni ostatnich lat. Spośród tych, którzy posiadają taką wiedzę, 16,67% uważa, że spożycie alkoholu wzrasta, tyle samo sądzi, że jest stałe, a 4,55% wskazuje, że maleje. W kontekście częstotliwości spotykania się z uzależnieniami alkoholowymi, 39,39% respondentów spotyka się z nimi "czasami", 31,82% spotyka się z nimi "rzadko", 13,64% spotyka się z tym problemem "często". W kwestii problemu z narkotykami,

dopalaczami i innymi środkami psychoaktywnymi, 43,94% respondentów odpowiedziało, że trudno im powiedzieć, czy występuje taki problem na terenie środowiska, w którym pracują. Również 43,94% uważa, że problemu nie ma, a 12,12% twierdzi, że problem istnieje. Natomiast z uzależnieniami behawioralnymi nie spotkało się 57,58% respondentów, podczas gdy 42,42% spotkało się z tym problemem. Najczęściej wskazywanymi rodzajami uzależnień były: komputer/Internet (96,43%), zakupy (25%), praca (21,43%), hazard (17,86%), jedzenie (7,14%) oraz pornografia/sex (3,57%).

Najczęściej udzielaną formą pomocy dla osób z uzależnieniami behawioralnymi jest profilaktyka, którą wskazało 71,43% respondentów. Kolejne formy pomocy to poradnictwo (57,14%), psychoedukacja (35,71%), terapia indywidualna (25%) oraz terapia grupowa (14,29%). Jednak zdecydowana większość respondentów (93,94%) uważa, że osoby uzależnione nie zwracają się same o pomoc. Tylko 6,06% uznaje, że są osoby, które poszukują wsparcia i zgłaszają się do instytucji pomocowych. 41,94% respondentów nie wie, do kogo mieszkańcy zwracają się w razie problemów uzależnień. Inne odpowiedzi obejmują zwracanie się do innych instytucji pomocowych (33,87%), radzenie sobie samodzielnie (33,87%), szukanie pomocy w Internecie (33,87%), kontaktowanie się z lekarzem (17,74%), szukanie pomocy u znajomych (16,13%) oraz u rodziny (9,68%).

W kontekście przemocy domowej, 56,06% respondentów uważa, że problem ten nie występuje na terenie gminy i miasta natomiast 43,94% twierdzi, że problem istnieje. Najczęściej wskazywanymi rodzajami przemocy są: przemoc psychiczna (82,76%), przemoc fizyczna (62,07%), zaniedbanie (58,62%), przemoc ekonomiczna (37,93%) oraz przemoc seksualna (3,45%).

W zakresie zapotrzebowania na szkolenia pracowników służb pomocowych, największe zapotrzebowanie jest na szkolenia dotyczące rozwiązywania problemów alkoholowych (36,36%). Istnieje również istotna potrzeba szkoleń w zakresie uzależnień behawioralnych (33,33%) oraz przemocy (27,27%) i narkomanii (15,15%). 12,12% respondentów uważa, że nie zachodzi potrzeba dodatkowych szkoleń.

3. Rekomendacje

Celem diagnozy było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących Gminę i Miasto Kozięgłowy w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej oraz pracowników instytucji pomocowych. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego oraz przeprowadzonej analizy porównawczej, będącej podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Poniżej przedstawiono najważniejsze rekomendacje wypływające z przeprowadzonych w Diagnozie badań. Rekomendowane działania profilaktyczne:

- W kwestii spożywania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych wśród nieletnich, należałoby prowadzić monitoring tego problemu oraz organizować spotkania edukacyjne zarówno z uczniami, jak i rodzicami na temat zagrożeń wynikających z tego typu uzależnień. W związku z tym zalecana jest dalsza realizacja kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, papierosów, narkotyków oraz dopalaczy, a także uzależnień behawioralnych.
- W szkołach należy realizować programy profilaktyczne rekomendowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.
- W opinii młodzieży podejmowane działania profilaktyczne są dla nich ciekawe i chętnie w nich uczestniczą, dlatego warto organizować warsztaty profilaktyczne z udziałem specjalistów oraz pogadanki z wychowawcami w szkole. W związku z tym ważne jest także edukowanie pedagogów, wychowawców oraz nauczycieli, aby wyposażyć ich w umiejętności potrzebne do prowadzenia świadomej profilaktyki szeroko pojętych uzależnień.

Profilaktyka uzależnień chemicznych powinna być prowadzona na kilku poziomach, aby spełniała swoją rolę:

Profilaktyka uniwersalna – są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków

zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Tutaj zaleca się:

- Wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych.
- Wspieranie prospołecznych działań młodzieży przez mentorów/tutorów, programów leaderskich i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia.
- Utrzymywanie dobrych relacji z innymi niż rodzice kompetentnymi i troskliwymi osobami dorosłymi (np. dziadkami, nauczycielami, mentorami) jest jednym z ważnych czynników chroniących i wspierających prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży.
- Wykorzystywanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań - rekomenduje się, aby działania te miały formę warsztatów i spotkań z ekspertami, ponieważ jest to najbardziej lubiana i skuteczna forma profilaktyki dla tej grupy.
- Organizację kursów radzenia sobie ze stresem, usprawniania komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie z negatywnymi emocjami.
- Wzmacnianie asertywnych zachowań, pewności siebie i samoakceptacji poprzez zajęcia z terapeutami zajęciowymi.
- Zorganizowanie kampanii informacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w celu uświadomienia jak alkohol oraz narkotyki wpływają na organizm człowieka oraz funkcjonowanie społeczności, poprzez kampanie w social mediach.
- Rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży na temat przemocy, agresji i konfliktów między uczniami, a także zmotywowanie ich do nauki szkolnej.
- Rekomenduje się edukację rodziny pod względem problemów uzależnień i zasięgania pomocy w wypadku występowania przemocy. Edukacja może mieć formę kampanii społecznej oraz warsztatów i spotkań z ekspertami (w formie

stacjonarnej lub online). Prowadzenie lokalnych kampanii i innych działań edukacyjnych, mających na celu podniesienie wiedzy społeczeństwa na temat szkodliwości i skutków przyjmowania substancji uzależniających.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Profilaktyka selektywna jest więc przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym. Rekomenduje się:

- Zapewnienie łatwego dostępu do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy. Specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Tym rodzinom powinny zostać zaproponowane warsztaty lub spotkania, podczas których mogliby uzyskać wsparcie i wzmacniać swój autorytet wychowawczy pod okiem psychologów.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych formach pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym w gminie i mieście.
- Opracowanie lokalnej kampanii na rzecz zwiększenia świadomości oraz odpowiedzialności sprzedawców alkoholu i uwrażliwienia ich na szkodliwość sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim.

Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Zaleca się:

- Zwiększenie dostępności do placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu, wspieranie działań rehabilitacyjnych i grup wsparcia - stworzenie możliwości resocjalizacji osób uzależnionych. Zalecane jest, aby poza

uczestnictwem w psychoterapii osoby uzależnione korzystały również z oferty ruchów samopomocowych.

- Zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększanie dostępu do istniejących form wsparcia.
- Wspieranie działalności środowisk abstynenckich. Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym. Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym.
- Wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, narkomanią.
- Wyrównywanie szans może zostać przeprowadzone w różnorodny sposób, m.in. opracowanie programów profilaktycznych przeciwdziałających problemom społecznym w rodzinach, wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego lub wspieranie rodzin i form zastępczych w opiece nad dzieckiem. Działanie to znajduje uzasadnienie w fakcie, iż to rodzina jest podstawową komórką społeczną i to od jej kondycji zależy rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.

4. Ocena zdolności realizacji usług społecznych

Zgodnie z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej, Strategia zawiera również określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Należy zwrócić uwagę, że podmiotami ekonomii społecznej, zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy o ekonomii społecznej) są:

- 1) spółdzielnie socjalne,
- 2) warsztat terapii zajęciowej i zakład aktywności zawodowej,
- 3) centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej,

- 4) spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych, oraz spółdzielnie produkcji rolnej,
- 5) organizacje pozarządowe⁴,
- 6) podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – to znaczy:
  - osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego,
  - stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
  - spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Z kolei usługi społeczne wymienione w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oznaczają działania z następujących zakresów:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,

---

⁴ Organizacje pozarządowe o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych

- 8) przeciwdziałaniu bezrobocia,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

Podmioty ekonomii społecznej, które zarejestrowane są na terenie gminy i miasta Koziegłowy zostały wymienione w Załączniku nr 1 do niniejszej Strategii. Podmioty te wykonują usługi społeczne praktycznie we wszystkich obszarach, przede wszystkim jednak z zakresu: wspierania rodziny, pomocy społecznej, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej. Dotychczasowa ich działalność stanowi istotne wsparcie w realizacji wskazanych usług przez gminę i miasto Koziegłowy. Wskazane podmioty są dobrze przygotowane do realizacji wymienionych usług społecznych, posiadają odpowiednie zasoby, przede wszystkim kadrowe oraz sprzętowe. W konsekwencji należy pozytywnie ocenić ich zdolność do dalszej realizacji wykonywanych zadań, stanowiących wymienione usługi społeczne.

Dwa spośród podmiotów ekonomii społecznej, działających na terenie gminy i miasta Koziegłowy, zasługuje na szczególne uwzględnienie – są to:

- Warsztat Terapii Zajęciowej w Wojsławicach – działa w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym fizycznie i intelektualnie lepiej funkcjonować w sferze społecznej, zawodowej oraz w życiu codziennym. Rodzaj warsztatów dobierany jest indywidualnie w zależności od stopnia dysfunkcji danej osoby. Główne rodzaje terapii to: ergoterapia (terapia poprzez pracę), arteterapia (terapia poprzez sztukę), esteterapia (terapia poprzez kontakt z otoczeniem), kinezyterapia (terapia poprzez ruch), socjoterapia (terapia poprzez gry i zabawy w grupie).
- Centrum Integracji Społecznej w Koziegłowach.

VI. ANALIZA SWOT ORAZ DANE PROSPEKTYWNE

1. Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ, POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I OSOBOM STARSZYM	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– dobre funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej – skoordynowany system pomocy i wsparcia osobom i rodzinom potrzebującym pomocy – działalność punktu informacyjno-konsultacyjnego ds. uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej – zaangażowanie w pracę pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej – duża wiedza pracowników Ośrodka, chęć nabywania nowych kwalifikacji oraz doświadczenia, nowej i szerszej wiedzy, aby jeszcze skuteczniej pomagać i wspierać – mobilność i elastyczność pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej – dobra współpraca z innymi jednostkami działającymi na terenie Gminy – aktywna współpraca z instytucjami z sektora pozarządowego – dobra współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,	– brak wystarczającej ilości środków finansowych, które umożliwiły odbywanie większej ilości szkoleń pracownikom Ośrodka – duże obciążenie zawodowe pracowników pomocy społecznej – brak wsparcia instytucjonalnego dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – niska wiedza i świadomość ludzi na temat pomocy społecznej – pojawiające się nowe problemy i kwestie społeczne związane z pracą pracowników, – braki kadrowe, – brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań pomocowych, – niewielka ilość organizacji pozarządowych wspierających instytucje samorządowe w rozwiązywaniu problemów społecznych

– dostęp do bezpłatnych porad prawnych dla mieszkańców Gminy – akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz poprawy sytuacji rodzin z problemami – dobra współpraca przy realizacji działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej – Zespół Interdyscyplinarny	
SZANSE	ZAGROŻENIA
– niewielkie natężenie problemów społecznych na terenie gminy, co może wpłynąć na szybsze ich rozwiązywanie lub minimalizowanie negatywnych skutków, – dostępność środków finansowych na wspieranie inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, – istnienie instytucji pomocy i integracji społecznej z wykwalifikowaną kadrą, gwarantującą skuteczność podejmowania działań strategicznych oraz prawidłowa koordynację działań, – dobre rozeznanie środowiska w zakresie istniejących problemów społecznych, co umożliwi niezwłoczne podejmowanie inicjatyw i właściwe przygotowanie odpowiednich działań.	– wzrost liczby osób starszych, wymagających wsparcia, – konieczność ponoszenia kosztu opieki instytucjonalnej świadczonej dla osób starszych, co znacząco obciąża budżet gminy, – odległości pomiędzy siedliskami mieszkańców, powodujące zwiększenie kosztu dojazdu do tych osób, – mała liczba osób chętnych do wykonywania zatrudnienia w usługach na rzecz osób wymagających wsparcia, – brak pozytywnych wzorców w rodzinie, – stereotypowe myślenie na temat pomocy społecznej oraz uzależnienie klientów od systemu pomocy społecznej – brak stabilności w finansowaniu działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – działalność Zespołu Interdyscyplinarnego, – podejmowanie działań profilaktycznych przy udziale instytucji zajmujących się zapobieganiem uzależnieniom z placówkami odwykowymi – realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych.	– brak komunikacji i ciągłości opieki – wsparcia po leczeniu odwykowym, – utrudniony dostęp do korzystania z usług specjalistów ze względu na miejsce zamieszkania, – słabo rozwinięty wolontariat w ramach pracy z dziećmi na terenach wiejskich – niedostateczne działania profilaktyczno-korekcyjne dla osób dorosłych – brak grup samopomocowych (AA,DDA)
SZANSE	ZAGROŻENIA
– pozyskiwanie dodatkowych środków krajowych i unijnych – zmieniające się przepisy korzystnie wpływające na lokalizację i ilość punktów sprzedaży alkoholu oraz zakaz spożywania w miejscach publicznych – możliwość finansowania zadań w zakresie uzależnień behawioralnych	– niska świadomość społeczności lokalnej dotycząca objawów nadużywania narkotyków, dopalaczy – brak pozytywnych wzorców w rodzinie oraz przenoszenie złych zachowań z pokolenia na pokolenie – „dziedziczenie” uzależnień – brak reakcji społeczeństwa oraz przyzwolenie na przejawy demoralizacji dzieci i młodzieży

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– doświadczenie instytucji powoływanych do wspierania mieszkańców w rozwiązywaniu problemów społecznych, – znajomość środowiska oraz norm i wartości społecznych ważnych dla lokalnej współpracy, – bardzo dobra baza materialna placówek oświatowych, z dostępem do internetu, – umiejętność pozyskiwania środków finansowych na realizację przedsięwzięć adresowanych do społeczności lokalnej, – potencjał kadrowy niezbędny do realizacji tych przedsięwzięć, – wiedza, doświadczenie i umiejętności działania na rzecz społeczności lokalnej, identyfikowania i zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców, – udział szkół w projektach finansowanych ze środków zewnętrznych, – podejmowanie inicjatyw na rzecz integracji społecznej – dobra współpraca pomiędzy instytucjami oświatowo – społecznymi, – nauka w systemie jednozmianowym, – dobre zaplecze sportowe przy szkołach	– słabo rozwinięty wolontariat młodzieżowy – problem z zatrudnieniem wykwalifikowanej kadry pedagogicznej, – brak spotkań edukacyjnych dla osób starszych dotyczących specyfiki potrzeb sposobów realizacji związanych z wiekiem – niewystarczający dostęp do psychologa – ograniczona dostępność placówek oświatowych w godzinach popołudniowych, – niewielki udział wydatków rzeczowych w budżetach szkół, – ograniczona oferta rekreacyjna dla młodzieży

SZANSE	ZAGROŻENIA
– pozyskiwanie środków na realizację zadań, szkoleń i innych ze źródeł zewnętrznych (UE, konkursy, projekty) – pozyskiwanie środków zewnętrznych – napływ nowych mieszkańców – aktywność społeczności gminy – realizowanie nowych projektów sportowo-rekreacyjnych	– niż demograficzny, wraz ze starzeniem się społeczeństwa – niska świadomość edukacyjna, – rozmieszczenie terytorialne gminy, mające wpływ na wybór przez rodziców uczniów szkoły innej niż gminna, – wyjazd młodzieży do większych miast, – brak wykwalifikowanej kadry na rynku,

2. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności lokalnej określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie poszczególnych obszarów.

POMOC SPOŁECZNA

- Poprawa bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców nie posiadających dochodów własnych lub posiadających dochody niewystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych (w tym żywieniowych, mieszkaniowych) oraz przeciwdziałanie bezrobociu, bezdomności mieszkańców.
- Wzmocnienie roli i funkcji rodziny, zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz dzieciom i młodzieży wychowującym się w tych rodzinach.
- Zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług opieki medycznej, zabiegów rehabilitacyjnych niezbędnych osobom w wieku starszym i niepełnosprawnym poprzez m. in. upowszechnianie informacji o prawach, możliwościach a także oferowanych formach pomocy dedykowanych osobom niepełnosprawnym.
- Zwiększenie działań ukierunkowanych na pomoc osobom starszym.
- Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych, których celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej różnych form przemocy.
- Zwalczanie przemocy domowej poprzez m. in. kierowanie ofiar przemocy do instytucji pomocowych, a sprawców przemocy do udziału w programach pomocowych (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia pracy socjalnej).
- Zapewnienie pracownikom dostępu do szkoleń z zakresu pomocy społecznej, przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- Zwiększenie liczebności kadry z uwzględnieniem pojawiających się potrzeb, zapewniające skuteczność podejmowanych inicjatyw.

PROFILAKTYKA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

- Przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym alkoholizmowi, narkomanii, uzależnieniom behawioralnym i innym poprzez m. in. realizację rekomendowanych szkolnych programów profilaktycznych.
- Przygotowanie i poprawa form pracy z uzależnionymi, z naciskiem na pracę socjalną, w celu zwiększenia stopnia motywacji do podjęcia leczenia odwykowego.
- Kierowanie osób uzależnionych do specjalistów ds. uzależnień.
- Podejmowanie wspólnych inicjatyw między poszczególnymi instytucjami i podmiotami na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.
- Promocja zdrowego stylu życia.
- Zapewnienie pracownikom dostępu do szkoleń z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom.

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

- Określenie zainteresowań oraz potrzeb zgłaszanych przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.
- Oferty sektora organizacji pozarządowych, klubów sportowych, biblioteki, gminnego ośrodka promocji kultury i innych dostosowanych do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Współpraca z poszczególnymi instytucjami i podmiotami na rzecz osób wykluczonych społecznie.
- Opracowanie i wdrożenie projektów dotyczących zwiększenia udziału osób starszych w życiu społecznym.
- Zwiększenie ilości bezpłatnych imprez okolicznościowych i świątecznych z udziałem osób starszych.

VII. CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

1. Cele główne strategii.

W niniejszej Strategii wizję sformułowano w następujący sposób:

Koziegłowy – gmina dążąca do zapewnienia bezpieczeństwa i wysokiego standardu życia mieszkańców, dostosowana do bieżących potrzeb społecznych.

Natomiast misja wyrażona została:

Koziegłowy – gmina bezpieczna i otwarta dla mieszkańców, która:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązuje problemy społeczne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę prozdrowotną, zwłaszcza dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami (a także ich opiekunów);
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem integracji międzypokoleniowej.

Wobec przedstawionej wizji, jak również mając na względzie przedstawioną Diagnozę, a także kontynuację części dotychczasowych działań, cel główny niniejszej Strategii należy sformułować w następujący sposób:

Koziegłowy – Gmina bezpieczna, kreująca warunki do pełnego wspierania mieszkańców, poprzez realizację bieżących potrzeb społecznych.

Mając na względzie zasadność zapewnienia ciągłości działań oraz spójności prowadzonej polityki, zwłaszcza w obszarze społecznym, zdecydowano

o podtrzymaniu dotychczas wytyczonych kierunków strategicznych (odpowiednio zmodyfikowanych wobec zmieniających się realiów), z uwzględnieniem bieżących potrzeb. W konsekwencji określono następujące Cele Strategiczne:

- I. Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych.**
- II. Aktywizacja i integracja osób/grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem polityki senioralnej oraz osób z niepełnosprawnościami.**
- III. Efektywna polityka prozdrowotna, zwłaszcza w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.**

2. Cele operacyjne i ich realizacja

<u>Cel Strategiczny nr I</u> <u>Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych</u>	
<u>Cele operacyjne</u>	<u>Kierunki działania:</u>
1. Usprawnienie systemu zapobiegania kryzysom w rodzinie i wspierania rodzin	– Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin (prawne, psychologiczne, terapeutyczne) – Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami Gminy zajmującymi się polityką społeczną – podniesienie poziomu komunikacji
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć dla przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
2. Wspieranie rodzin w funkcjach wychowawczych	– Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy domowej – Podnoszenie kompetencji rodzicielskich – Poszerzenie oferty poradnictwa rodzinnego i psychologicznego – Kontynuacja współpracy asystenta rodziny z PCPR.
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć w zakresie zwiększenia kompetencji wychowawczych – Zwiększenie oferty poradnictwa specjalistycznego – Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	

3. Zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej	– Kontynuacja i doskonalenie programu przeciwdziałania przemocy domowej – Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej – Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego – Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług – Wsparcie specjalistyczne osób na co dzień zajmujących się pracą z rodzinami dotkniętymi przemocą (superwizja) – Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową – realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych, grup wsparcia, grup korekcyjno- edukacyjnych, poradnictwo dla osób doświadczających przemocy domowej – W razie potrzeby – zapewnienie ofiarom przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia , a także kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych; – kontynuacja współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie – Rozpoznanie problemu przemocy wobec seniorów – szkolenia uświadamiające
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Opracowanie i wdrożenie kolejnych programów przeciwdziałania przemocy domowej – Zwiększenie oferty poradnictwa specjalistycznego – Liczba osób objętych pomocą i wsparciem zespołu interdyscyplinarnego.	

4. Wsparanie rodzin z dziećmi	– Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży – Współpraca z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi (w tym na poziomie powiatowym), w celu poszerzenia oferty zajęć dla dzieci i młodzieży – Praca socjalna i wsparcie finansowe rodzin – Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba/ilość zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży – Liczba zajęć doksztalających dla dzieci (ew. ilość godzin zajęć) – Liczba (oraz kwota) wypłaconego wsparcia finansowego dla rodzin	
5. Wsparanie dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	– Organizowanie doksztalania dla dzieci szczególnie z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym – Opracowanie programu zajęć dodatkowych dla dzieci – Wdrażanie programów terapeutycznych i profilaktycznych służących rozwojowi rodziny
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba/ilość zajęć dla dzieci i młodzieży; – Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym, pedagogicznym, bądź ze strony asystenta rodziny; – Liczba dzieci korzystających z wypoczynku (letniego lub zimowego). Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
6. Edukacja środowisk zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną	– Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą i integracją społeczną – Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi – Szybsza i skuteczniejsza interwencja w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych – Pozyskanie środków finansowych na realizację różnorodnych projektów kulturalnych – w tym z zakresu edukacji

	kulturowej, organizacji imprez, zajęć dla różnych grup społecznych. – Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej – podkreślenie roli świadka w sygnalizowaniu sytuacji przemocowych
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć dla przedstawicieli instytucji zajmujących się pomocą i integracją społeczną oraz dla specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi – Wielkość i rodzaj pozyskanych środków na realizację projektów – Liczba i rodzaj przeprowadzonych działań (np. kampanii) zwiększających świadomość społeczną w zakresie tematu przemocy domowej Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
<u>Czas realizacji</u> – lata 2026-2030 <u>Finansowanie</u> – budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m. in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne programy, sponsorzy indywidualni, organizacje pozarządowe <u>Realizatorzy</u> – Burmistrz, Rada Gminy i Miasta, Urząd Gminy i Miasta, Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki oświatowe, kulturalne i sportowe, i inne. <u>Partnerzy w realizacji</u> – m in. placówki ochrony zdrowia, szkoły, organizacje pozarządowe, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, Policja, Prokuratura rejonowa, kuratorzy sądowi, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Kościół, społeczność lokalna oraz pozostałe podmioty.	

<u>Cel Strategiczny nr II</u> <u>Aktywizacja i integracja osób/grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,</u> <u>ze szczególnym uwzględnieniem polityki senioralnej</u> <u>oraz osób z niepełnosprawnościami.</u>	
<u>Cele operacyjne</u>	<u>Kierunki działania:</u>
1. Aktywizacja osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych	– Współpraca i wspólne działania instytucji wspierających osoby bezrobotne – Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych będących klientami pomocy społecznej (szczególnie w obszarach kluczowych dla funkcjonowania Gminy, np.: opiekun/asystent, podstawowa opieka zdrowotna) – Organizacja spotkań motywacyjno-edukacyjnych z lokalnymi przedsiębiorcami (w tym również prowadzącymi JDG) – Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba przeprowadzonych lub współfinansowanych szkoleń dla bezrobotnych – Wielkość i rodzaj przyznanej pomocy społecznej dla bezrobotnych Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
2. Rozwój usług społecznych i aktywizacja dla osób z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym	– Organizowanie imprez rekreacyjno-integrujących dla mieszkańców – Organizacja zajęć i warsztatów dla osób z niepełnosprawnościami – Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób chorych i z niepełnosprawnościami – Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami (klientów OPS) – Upowszechnianie transportu indywidualnego typu door-to-door dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności – Wsparcie dla opiekunów faktycznych osób z niepełnosprawnościami potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

	– Utworzenie mieszkań treningowych lub wspomaganych – Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich świadczonych w społeczności lokalnej w formach środowiskowych jako element deinstytucjonalizacji wsparcia wspierających aktywność społeczną, edukacyjną lub zawodową osób z niepełnosprawnościami poprzez opiekę Asystentów Osób z Niepełnosprawnościami lub opiekę wytchnieniową
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba zorganizowanych imprez – Liczba zrealizowanych usług – Rodzaj (oraz wielkość) udzielonego wsparcia i pomocy opiekunom osób z niepełnosprawnościami – Liczba mieszkań treningowych lub wspomaganych (jeżeli zostaną utworzone, zgodnie z zapotrzebowaniem) Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
3. Rozwój usług społecznych i aktywizacja seniorów	– Likwidacja barier architektonicznych (w tym wsparcie tego rodzaju inicjatyw) – Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla seniorów – Szkolenie opiekunów osób starszych, chorych, niepełnosprawnych – Pomoc w organizowaniu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych – Promowanie w środowisku seniorów form aktywnego spędzania czasu wolnego – kontynuacja dotychczasowych inicjatyw (spotkań, Klub Seniora), jak również wspieranie nowych projektów – Dążenie do integracji międzypokoleniowej – Rozwój usług edukacyjnych adresowanych od osób starszych.
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba i rodzaj udzielonych świadczeń opiekuńczych i specjalistycznych – Liczba przeprowadzonych szkoleń – Liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć/warsztatów/imprez integracyjnych	

– Liczba i rodzaj udzielonych działań/usług o charakterze edukacyjnym – Liczba projektów socjalnych adresowanych do osób starszych Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
4. Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (szczególnie w obszarze ubóstwa)	– Kontynuacja programów dożywiania dzieci i młodzieży – Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi i zagrożonymi ubóstwem – Podjęcie działań integracyjnych wobec osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – Rozwijanie zindywidualizowanych form wsparcia, w tym asystentury oraz innych form usług społecznych, w tym praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne i inne.
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba (skala) udzielonej pomocy w ramach programu dożywiania dzieci i młodzieży – Rodzaj i skala form wsparcia zindywidualizowanego Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
<u>Czas realizacji</u> – lata 2026-2030 <u>Finansowanie</u> – budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m. in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne programy, sponsorzy indywidualni, organizacje pozarządowe <u>Realizatorzy</u> – Burmistrz, Rada Gminy i Miasta, Urząd Gminy i Miasta, Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe i kulturalne, i inne. <u>Partnerzy w realizacji</u> – m in. placówki ochrony zdrowia, szkoły, organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Kluby seniora, ośrodki wsparcia, Policja, Kościół, społeczność lokalna, a także pozostałe podmioty.	

Cel Strategiczny nr III
Efektywna polityka prozdrowotna,
zwłaszcza w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

<u>Cele operacyjne</u>	<u>Kierunki działania:</u>
1. Promocja społeczeństwa obywatelskiego	– Organizacja imprez integracyjnych (integracja międzypokoleniowa, integracja osób zagrożonych wykluczeniem, itp.) – Poszerzenie oferty życia społeczno-kulturalnego w gminie – promowanie i wspomaganie nowych inicjatyw – Promocja idei wolontariatu, jako wsparcie dla systemu pomocy społecznej – Pobudzanie oddolnych inicjatyw (samoorganizacja mieszkańców)
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń o charakterze integracyjnym – Rodzaj i ilość nowych form aktywizacji społeczno- kulturalnej Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
2. Rozwój inicjatyw i działań aktywizujących życie lokalnej społeczności	– Wspieranie istniejących oraz nowopowstających organizacji społecznych i pozarządowych – Promowanie aktywności osób starszych i z niepełnosprawnościami – Pozyskiwanie lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba (skala) udzielonego wsparcia dla organizacji społecznych i pozarządowych – Liczba/skala działań podjętych w ramach promocji seniorów i osób z niepełnosprawnościami (w tym również imprezy integracyjne) Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	

3. Zminimalizowanie zjawisk problemów społecznych	– Rozszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego psychologicznego, prawnego, terapeutycznego – Podwyższenie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków alkoholizmu i narkomanii – Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego – Kontynuacja kontroli w punktach sprzedaży alkoholu – Prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i dorosłych – Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych – Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i kontynuacja/wdrażanie programów profilaktycznych i kampanii społecznych
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba i rodzaj oferowanych usług w ramach poradnictwa (specjalistycznego, psychologicznego, prawnego oraz terapeutycznego) – Liczba zorganizowanych szkoleń (bądź innych działań) dla rodziców i dzieci na temat szkodliwości alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych (inne działania – np. kampanie edukacyjne) – Liczba zorganizowanych (bądź wspartych finansowo) wyjazdów dla dzieci z rodzin zagrożonych ubóstwem – Liczba przeprowadzonych kontroli w punktach sprzedaży alkoholu – Liczba i rodzaj działań pomocowych w ramach zwiększania dostępności terapii i rehabilitacji dla osób uzależnionych/współuzależnionych Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.	
4. Upowszechnianie kultury zdrowego stylu życia	– Prowadzenie działań profilaktycznych dla dzieci i dorosłych – Promocja modelu zdrowego stylu życia – Organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych – Wdrażanie projektów i programów promujących zdrowy styl życia
<u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u> – Liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć sportowych i/lub rekreacyjnych – Rodzaj kampanii promujących zdrowy tryb życia	

Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo- sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.

Czas realizacji – lata 2026-2030

Finansowanie – budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m. in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne programy, sponsorzy indywidualni, organizacje pozarządowe

Realizatorzy – Burmistrz, Rada Gminy i Miasta, Urząd Gminy i Miasta, Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe i kulturalne

Partnerzy w realizacji – m in. placówki ochrony zdrowia, szkoły, placówki leczenia uzależnień , ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna, a także inne podmioty

VIII. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Przewidywane efekty działań podjętych w ramach realizacji Strategii obejmują przede wszystkim:

- wzrost aktywności mieszkańców (zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej);
- wzrost aktywności instytucji pomocowych, powiązany z wzrostem zaufania do tychże instytucji;
- ograniczenie ogólnej skali problemów społecznych w Gminie i Mieście Kozięgłowy.

Prognozowane zmiany Gmina i Miasto Kozięgłowy osiągnie poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej.

Szczegółową prognozę zmian zawiera poniższa tabela.

<u>Problem społeczny</u>	<u>Prognoza zmian</u>
Bezrobocie	– spadek liczby osób bezrobotnych – aktywizacja osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym – zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy – wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie
Niepełnosprawność	– poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej – powstawanie kolejnych organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych – powstawanie środowiskowych form wsparcia dla osób niepełnosprawnych – podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych i psychologicznych w miejscach publicznych

	– wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe – zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
Uzależnienia	– zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami – łagodzenie skutków społecznych i zawodowych alkoholizmu – rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny
Ubóstwo	– poprawę warunków życia mieszkańców – zapewnienie odpowiednich warunków bytowych osobom i rodzinom potrzebującym
Przemoc domowa	– ograniczenie zjawiska przemocy domowej poprzez budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania (przemocy) – zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą – ochrona ofiar przemocy – prowadzenie specjalistycznych porad i terapii dla sprawców przemocy – rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy domowej
Osoby starsze	– poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej – wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, – powstawanie środowiskowych form opieki dla osób starszych.

IX.SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII.

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

PODMIOTY ZARZĄDZAJĄCE REALIZACJĄ STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- a) Burmistrz – wykonuje uchwały Rady Gminy i Miasta i budżet przy pomocy Urzędu Gminy i Miasta; odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii;
- b) Rada Gminy i Miasta – organ stanowiący; uchwała budżet; pełni nadzór nad realizacją strategii;
- c) Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – jednostka pomocnicza, odpowiedzialna za nadzór nad prawidłową realizacją Strategii, jak również monitoring.

RAMY FINANSOWE STRATEGII

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem oraz charakterem dochodów budżetowych.

Polityka społeczna, zapobieganie ubożeniu społeczeństwa, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz przedsięwzięcia w zakresie

rozwiązywania problemów społecznych obejmują jedną z ważniejszych sfer działania społecznego. Wśród zadań publicznych gminy obszar ten zajmuje priorytetowe miejsce, co dotychczas gwarantowało możliwość pozyskania środków na realizację zadań z zakresu polityki i pomocy społecznej. Kierunki kształtowania polityki społecznej na najbliższe lata nie przewidują zasadniczych zmian w finansowaniu działań osłonowych o charakterze socjalnym, co pozwala mieć gwarancję częściowego ich finansowania z budżetu państwa.

Nie bez znaczenia, w całokształcie finansowania działań niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, może być udział funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych źródeł zewnętrznych.

Największy udział w realizacji działań strategicznych przypada jednak funduszom samorządu gminnego, wzmocnionym potencjałem sponsorów, przedsiębiorców i innych podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych. Środki finansowe niezbędne do wdrażania działań strategii mogą pochodzić ze środków na ustawową realizację zadań publicznych, statutową działalność instytucji i organizacji (np. organizacji pozarządowych) lub grantów pozyskanych na realizację konkretnych programów lub projektów.

Koszt realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2026-2030 został oszacowany w skali rocznej, odrębnie dla poszczególnych celów strategii. Zakłada się, że wydatki na realizację celów strategicznych w 2026 roku będą oscylować w granicach określonych w poniższym zestawieniu:

<u>Cel:</u>	<u>2026</u>	<u>2027 – 2030</u>
CEL STRATEGICZNY I Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych	15 467 640 zł	Realizacja zadań wynikających z niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2027-2030 będzie finansowana z budżetu
CEL STRATEGICZNY II Aktywizacja i integracja osób/grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem polityki		

senioralnej oraz osób z niepełnosprawnościami		gminy do wysokości środków finansowych zaplanowanych na ten cel w danym roku budżetowym.
CEL STRATEGICZNY III Efektywna polityka prozdrowotna, zwłaszcza w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom		

Wskazane wyżej ramy finansowe, stanowią oszacowanie kosztów realizacji niniejszej Strategii. Natomiast wszelkie zmiany w budżecie (uchwale budżetowej) niezbędnym do osiągnięcia celów niniejszej Strategii podlegają zatwierdzeniu przez Radę Gminy, w trybie przewidzianym dla uchwalania budżetu gminy.

INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, Gmina Koziegłowy będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

MONITORING I OCENA WDRAŻANIA STRATEGII

W ramach realizacji Strategii prowadzone będą działania monitorujące oraz ewaluacyjne, umożliwiające śledzenie postępów we wdrażaniu zadań i osiągnięciu założonych celów. Działania monitorujące będą prowadzone przez Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koziegłowach w trybie ciągłym, monitoring realizacji działań będzie analizowany po każdym roku obowiązywania Strategii.

Ewaluacja jako obiektywna ocena realizacji Strategii, a więc osiągnięcia wskaźników realizacji zadań i osiągnięcia celów operacyjnych i strategicznych przeprowadzona będzie w roku 2030 i będzie się wiązała z rozpoczęciem prac nad nowym dokumentem. Ewaluacja przeprowadzona zostanie przez Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koziegłowach , z ewentualnym udziałem ekspertów zewnętrznych.

Zmiany w Strategii:

- wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Gminy i Miasta Koziegłowy;
- w szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Burmistrza lub Dyrektora Gminno-Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koziegłowach. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących na terenie gminy organizacji, podmiotów gospodarczych lub poszczególnych mieszkańców.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026-2030 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- 1) Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie i Mieście Koziegłowy;
- 2) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy,
- 3) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- 4) Program Współpracy Gminy i Miasta Koziegłowy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W ramach Strategii mogą być realizowane programy oraz projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

PODSUMOWANIE

Strategia oparta jest na partnerstwie lokalnym, co pozwala na rozwój i pogłębienie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz samorządem w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej. Jej celem będą długofalowe działania polegające na przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom społecznym i na rzecz poprawy, jakości życia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Koziegłowy dostosowana jest do zidentyfikowanych, w procesie badawczym, potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działaniach instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązań problemów społecznych.

ZAŁĄCZNIK NR 1 – WYKAZ PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ

- Kozięgłowski Uniwersytet Trzeciego Wieku
- Stowarzyszenie „Kijomaniacy” Pustkowie Lgockie
- Stowarzyszenie dla Pińczyc
- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Kozięgłowy,
- Stowarzyszenie dla Rozwoju Gminy Kozięgłowy
- Towarzystwo Przyjaciół Rzeniszowa
- Stowarzyszenie dla Rozwoju Szkół w Kozięgłowach
- Stowarzyszenie Krąg Europejski
- Kółko Rolnicze w Pińczycach
- Miejsko-Gminny Ludowy Klub Sportowy „Błękitni”
- Klub Sportowy „Warriors”
- Uczniowski Klub Sportowy „Hat tric”
- Gminny Klub Sportowy Kozięgłowy